

Zij kwamen tot hem als tot een plant uit den vreemde, die men verzorgt om zijn onwezenlijke schoonheid, en hij wist, dat hij voor hen van geen nut meer was. Wanneer zijn moeder zijn hand nam, voelde hij haar streeklende aanraking in een stom smeeken eindigen. Het rood gezwollen hoofd van zijn vader bewoog dreigend over zijn sluimer.

Langs de oude ladder kroop hij naar beneden. Zijn willoos lijf hing in een diepe bocht aan de verzwakte armen. Zij vonden hem op den deel, een wan in zijn starre, matte handen. De knechts droegen hem weg als een doode, de meiden grienden en staken de mutsen te samen. Eén riep een scheldwoord naar het woonvertrek. Maar een ander fluisterde eerbiedig over de mogelijkheid van Christus' tweede herrijzenis, verhalend wat een wijs man op de najaarsmarkt uit dooreengeworpen takjes aan het verzamelde volk had voorspeld. En toen zijn moeder weeklagend knielde aan zijn rustig uitgespreide voeten, bogen zij hun verweerde hoofden, terwijl hun doffe oogen het traag ontwaken van den slapende tegenglotsten.

Er was een vlam in hem, een milde gloed, die breed neer straalde over hun gekromde ruggen. Smart en verwondering had hij verloren om dit menschelijke: hun vreezende deemoediging. Een nieuwe kracht dreef zijn verstorven bloed ten leven.

Hij richtte zich op. Zij echter weken eerbiedig terug. Maar zijn handen lieten zich niet bedwingen. Hun palmen raakten in gewijde overgave elkander. En knielend naast zijn moeder ontving hij het vizioen van den opgevaren Heiland: een vuurzuil zwevend door de zingende hemelen.

VIII.

Hij vond zijn vader liggend in de stalgoot, achterover het oude lichaam, zijn trage mond vergleden tot een onnoozel lachje. Als een krans stond het witte haar, bezoedeld, uit om zijn kinderlijk hoofd. Hij luisterde naar het holle kloppen van het hart. Murw, beschaamd zonk hij neer. Met zijn zachte hand reinigde hij het vlosse haar van den stervende. De in doodskramp opgestooten armen trokken hem mee. Borst aan borst lag hij met het lijf, dat riep naar het einde; en luisterde naar het laatste rekken der vezels. Zonder aarzelen kwam de dood. Hij hoorde niets meer dan zijn eigen, driftigen hartslag. Zij moesten hem met geweld aan het verstijfde lichaam ontnemen.

IX.

De donkere mannen stonden om het graf. Hij was een kind tusschen hen. De bevroren kluiten rolden dof op het hout van de kist. Thuis zaten de vrouwen in droefheid gebogen. Eén was zijn moeder. Hij herkende haar